

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา รอยเอ็ด เขต 2

Creative Leadership of School Administrators Affecting the Effectiveness in School under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2

¹จิตติ คูกระสังข์, ²ทินกร พูลพุด และ ³รวงทอง ถาพันธุ์

¹Jitti Koograsang, ²Tinagorn Poolput and ³Ruangthong Thaphan

^{1,2,3}คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา

^{1,2,3}Faculty of Humanistic and Social Sciences Chaopraya University

¹Corresponding Author. E-mail:Sorochoatsamat@gmail.com

Received March 9, 2023; Revised March 21, 2023, 2023; Accepted April 17, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา 4) สร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สหปร. รว 2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 335 คน เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ 1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 2. ประสิทธิผลของสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก 3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับประสิทธิผลของสถานศึกษาได้ร้อยละ 62 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32(X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3) \text{ และ}$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประสิทธิผลของสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were to study the level of creative leadership of school administrators, to study the level of the school effectiveness, to study the relationship between creative leadership of the school administrators and the school effectiveness and to formulate the predictive equation of creative leadership of school administrators on the school effectiveness under Roi-Et Primary Educational Service Area Office 2. The samples group consisted of 335 teachers. Data were collected from a 5-level estimation questionnaire using statistics to analyze the data, namely mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results showed that the overall 1. Creative leadership of the school administrators in the much level. 2. The overall school effectiveness was generally in the much level. 3. The relationship between creative leadership and the effectiveness of the schools found the positive correlations statistically significant at the 0.01 level. 4. Creative leadership of school administrators in 4 aspects: The super leadership, Leader of Team Learning, Creative Leadership and Achievement-Oriented Leadership were used to predict the effectiveness of school institutes with a statistical significance at the 0.01 level. All 4 variables could explain 62% of the variables in school effectiveness level.

The regression coefficients in raw score

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32 (X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3)$$

The regression coefficients in standard score

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

Keyword: Creative leader; school administrator; school effectiveness

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีและสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการในทุกวิชาชีพจำเป็นต้องปรับตัวการบริหารและการจัดการศึกษาที่เช่นเดียวกัน จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการดำเนินการ จึงจะทำให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็น “มีอออาชีพ” มีความรู้จริงในเรื่องที่ปฏิบัติ ได้แก่ รู้หลักการ รู้เหตุรู้ผล รู้หลักวิชาของเรื่องที่จะปฏิบัติอย่างรอบด้าน ประยุกต์ความรู้ของตนเองไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับทุกสถานการณ์ ตลอดจนมีความสามารถในการประสานสัมพันธ์มีเทคนิคในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ประกอบกับการเป็นผู้ที่มีความพยายาม และอดทน มุ่งมั่นที่จะทำงานให้สำเร็จตามเป้าประสงค์ (คารมณ เพ็ชรภายุลน, 2558) การสนองต่อความต้องการท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดการปรับตัวเพื่อให้เท่าทันต่อการพัฒนาในยุคศตวรรษที่ 21 ภาครัฐและเอกชนต้องเตรียมพร้อม ยอมรับและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้นำองค์กรจึงมีบทบาทสำคัญต่อการเตรียมองค์กร ทรัพยากรบุคคลให้มีความพร้อมในการขับเคลื่อนการพัฒนา การสร้างวิสัยทัศน์ เพื่อวางแผนกลยุทธ์

สร้างค่านิยม วัฒนธรรม ภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง จึงเป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่น และเหมาะสม มีความรู้ และทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรมจริยธรรม และประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่ จึงจะสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้สำเร็จ และทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (ชัยยนต์ เพาพาน, 2560) สำหรับบทบาทของผู้นำในยุคใหม่ต้องมีความสามารถในการจูงใจ ประสานงาน รวมถึงการนำบุคคลอื่นอย่างมีวิสัยทัศน์ จินตนาการ และมีความยืดหยุ่น ด้วยวิธีการ หรือ แนวทางใหม่ๆ อย่างท้าทาย และสร้างสรรค์ให้อิสระในการคิดและพร้อมสนับสนุนความคิดใหม่ ๆ สร้างแรงจูงใจภายใน ให้มีความอยาก ความหวัง ความปรารถนา ความเพียรพยายาม มุ่งมั่น ท่วมเทเพื่อให้เป็นคนที่ประสบความสำเร็จ และมีความรู้เชิงลึกด้วยการมีความรู้ แนวกว้าง และลึก มีทักษะประสบการณ์อันจะส่งผลให้เกิดแนวทางที่ชาญฉลาดในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติ

ซึ่งการดำเนินการเหล่านี้เป็นคุณสมบัติของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ (กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์, 2555) เมื่อเราพูดถึงภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษานั้น เราจำเป็นต้องศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่แสดงออกซึ่งการมีวิสัยทัศน์มีความสามารถในการปรับตัว มีความเข้าใจในตัวผู้ร่วมงาน บริบทและสภาวะแวดล้อม เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติในเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิตเชื่อมั่นในคุณค่า และศักยภาพของตนเองและผู้อื่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิตที่รู้จักพัฒนาตนเองเสมอ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และจิตวิญญาณ(เนเรศ บุญช่วย, 2553) ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเกิดจากปัจจัยการบริหารสถานศึกษาที่ดีมีองค์ประกอบที่ครบถ้วนสถานศึกษาที่มีปัจจัยการบริหารที่ดี กล่าวคือ มีสภาพทางสังคม บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวผู้เรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ อย่างเหมาะสมมีความพร้อมในด้านทรัพยากรต่าง ๆ เอกสาร สื่อวัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีงบประมาณเพียงพอและมีทรัพยากรมนุษย์ที่พร้อมเพรียง ย่อมส่งผลให้การบริหารงานโรงเรียนตามขอบข่ายงานที่ได้รับจากการกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะ เป็นงบประมาณบุคคล วิชาการ และการบริหารทั่วไป มีประสิทธิภาพผลตามเป้าหมายที่โรงเรียนได้วางไว้

เมื่องานตามขอบข่ายที่วางไว้มีประสิทธิภาพได้ประสิทธิผลก็ย่อมส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียน มีความรู้ ความสามารถและทักษะในด้านต่าง ๆ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ให้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นเห็นคุณค่าของการดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศชาติได้อย่างมั่นคง และยั่งยืน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยคำนึงถึงศักยภาพ

และบริบทของผู้เรียน เพื่อยกระดับศักยภาพสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาสู่สากล แต่ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารสถานศึกษายังขาดทักษะการบริหารจัดการความเป็นผู้นำด้านวิชาการและเทคโนโลยีขาดการวางแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ จึงทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และจากการศึกษาผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบที่ 3 พบว่า สถานศึกษาหลายแห่งจะต้องพัฒนาเร่งด่วนตามข้อเสนอแนะของ สมศ. ในตัวบ่งชี้ที่ 8 – 12 (สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, 2564) ซึ่งสภาพปัญหาดังกล่าวนี้ เป็นปัจจัยสำคัญที่ ส่งผลให้ การบริหารจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องได้รับการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ให้มีความสามารถในการนำองค์การสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้และทันต่อสภาพปัจจุบัน กล่าวคือ การเป็นผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ การเป็นผู้นำการเรียนรู้แบบทีม การเป็นผู้นำของผู้นำ และการเป็นผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นองค์ประกอบของการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นั่นเอง

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนางานเพื่อส่งเสริมประสิทธิผลของสถานศึกษาให้มีมากขึ้น อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาและส่งเสริมการมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ตลอดจนนโยบายการจัดการศึกษาของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

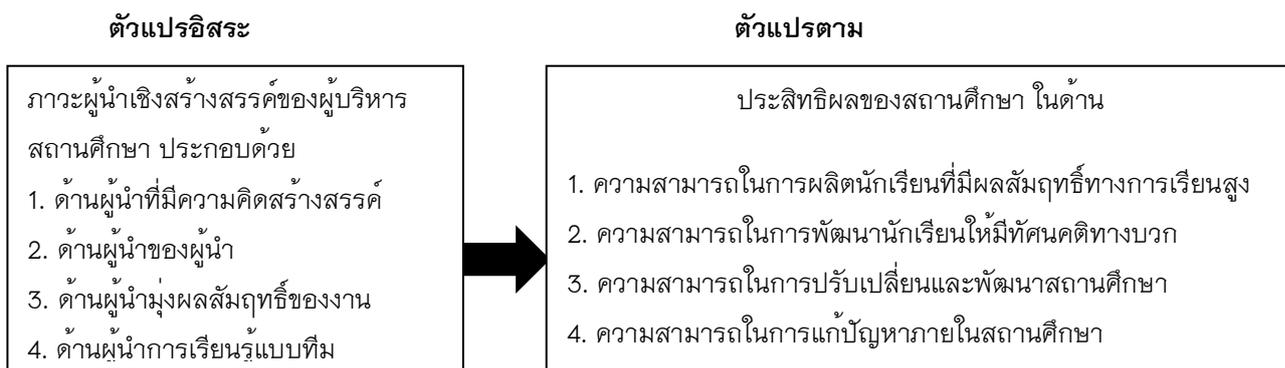
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. ศึกษาระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา
4. สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

สพ.ปรอ2.

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา และศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวคิด และทฤษฎีของมอท์ (Mott, 1972)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ ครูผู้สอน สพป.รอ2. ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2,421 คน ในส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 335 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบ่งชั้น และกำหนดขนาดสัดส่วนตามขนาดของสถานศึกษา ต่อด้วยการสุ่มตัวอย่างง่าย โดยใช้วิธีการจับฉลากตามสัดส่วนที่กำหนด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณ 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุและขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 4 คุณลักษณะ คือ 1) ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ 2) ด้านผู้นำของผู้นำ 3) ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 4) ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาใน 4 ด้าน คือ 1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์สูง 2. ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา 4. ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ซึ่งเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าตรงนัยความสอดคล้อง(IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น(Reliability) เท่ากับ 0.97

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สพป.รอ2. สรุปผลการศึกษาดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

ด้านที่	ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	\bar{X}	SD	แปลผล
1	ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์	4.17	0.57	มาก
2	ด้านผู้นำของผู้นำ	3.98	0.55	มาก
3	ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.22	0.58	มาก
4	ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม	4.08	0.63	มาก
รวม		4.11	0.58	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.รอ2. ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผู้นำของผู้นำ

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2.

ด้านที่	ประสิทธิผลของสถานศึกษา	\bar{X}	SD	แปลผล
1	ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	4.36	0.46	มาก
2	ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก	4.29	0.50	มาก
3	ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา	4.18	0.55	มาก
4	ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา	4.37	0.48	มาก
รวม		4.30	0.43	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สปป.รจ.2.

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	Y _{tot}
X ₁	1.00				
X ₂	.812**	1.00			
X ₃	.781**	.751**	1.00		
X ₄	.909**	.827**	.730**	1.00	
Y _{tot}	.643**	.736**	.626**	.734**	1.00

**p < .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ในเชิงบวก กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา สปป.รจ.2. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4 สร้างสมการพยากรณ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สปป.รจ.2.

ตัวแปรพยากรณ์	b	SE _b	β	t	p	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.97	0.12		16.49**	0.00		
ด้านผู้นำของผู้นำ (X ₂)	0.32	0.05	0.41	6.13**	0.00	0.27	3.76
ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม(X ₄)	0.44	0.06	0.63	7.19**	0.00	0.30	6.63
ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (X ₁)	0.30	0.07	0.39	4.29**	0.00	0.33	7.00
ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (X ₃)	0.12	0.04	0.16	2.79**	0.01	0.35	2.87

$\beta = 1.97$ R = 0.78 R² = 0.62 Adjusted R square = 0.62 Durbin Watson = 1.87 F = 131.81

**p < 0.01

จากตารางที่ 4 จากการศึกษาค้นพบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์

และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รช2. ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปรสามารถทำนายระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รช 2. ได้ร้อยละ 62.00 สามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Y} = 1.97 + 0.32 (X_2) + 0.44(X_4) + 0.30(X_1) + 0.12(X_3)$$

เขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

$$\hat{Z} = 0.41(Z_2) + 0.63(Z_4) + 0.39(Z_1) + 0.16(Z_3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รช2. สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพป.รช2. ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย ดังนี้คือ ด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม และด้านผู้นำของผู้นำตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาใช้กระบวนการบริหารด้วยการเรียนรู้แบบทีมในการบริหารสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาทำงานร่วมกัน ร่วมคิด วางแผน และตัดสินใจร่วมกัน มองเห็นคุณค่า และยอมรับในความสามารถของบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน

ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักความสำเร็จของงานคือความสำเร็จขององค์กร โดยมีการวางแผน กำหนดกลยุทธ์ เป้าหมายอย่างชัดเจน และเปิดโอกาสให้บุคลากรมีอำนาจในการตัดสินใจร่วมกัน มาตรการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น และสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษามุ่งสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้แสดงออกถึงภาวะผู้นำได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกระจายอำนาจให้ทุกส่วนงานอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกถึงความ เป็นผู้นำในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร รวมทั้งผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ มีความยืดหยุ่นทางความคิด และจินตนาการ และวิธีการแปลกใหม่มาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษา มองตนเองและคนรอบข้างในแง่ดี มีทัศนคติที่ดีต่อบุคลากรทุกคน เป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงานทุกคน ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนภายในสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และบริหารจัดการสถานศึกษาให้พัฒนาได้ตามเป้าหมายที่องค์กรได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาธิปต์ ทัพพิทย (2560) พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุษุมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ตามความคิดเห็นของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ วิภา สุทธิโพธิ์ (2561)

พบว่าระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในต้นสังกัด โดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

2. ประสิทธิภาพผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสามารถในการปรับเปลี่ยน และพัฒนาสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องจากนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษานำนโยบาย และแนวทางการบริหาร และจัดการสถานศึกษาดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อสถานศึกษา ทั้งในแง่ของการยกระดับผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนให้สูงขึ้น การปลูกฝังให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวก การบริหารจัดการ รวมทั้งการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา และการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษาให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน ประกอบกับนโยบาย หรือจุดเน้นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ได้มีการนำนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการขั้นพื้นฐานมาเชื่อมโยง และกำหนดเป็นนโยบายเพื่อใช้ในการขับเคลื่อนการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และกระจายนโยบายสู่การปฏิบัติให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน ส่งผลให้ทุกโรงเรียนในสังกัดได้มีการตื่นตัว และเห็นความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด สอดคล้องกับแนวคิดของ Mott (1972) ที่กล่าวว่า การที่สถานศึกษาจะมีประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด พิจารณาได้จากความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติทางบวก สามารถปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สำเภาแก้ว (2560) พบว่า ประสิทธิภาพผลของสถานศึกษาในต้นสังกัด โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาวิตรี จักปิ่น (2560) พบว่า ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนคณะราษฎรบำรุงปทุมธานี ในต้นสังกัด โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพป.รอ2. พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ ฤทธิ์อำรุง (2557) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในต้นสังกัด มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสอดคล้องกับเบญจมาศ หนูไชยทอง (2561)

ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในต้นสังกัด โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4. ผลการสร้างสมการพยากรณ์ที่เกิดจากความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สพ.ร.อ.2. มี 4 ด้าน คือ ด้านผู้นำของผู้นำ ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 พบว่า มีตัวแปรด้านผู้นำของผู้นำ (X_2) ด้านผู้นำการเรียนรู้แบบทีม (X_4) ด้านผู้นำที่มีความคิดสร้างสรรค์ (X_1) และด้านผู้นำมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (X_3) ที่ร่วมกันทำนายประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.ร.อ.2.ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายการผันแปรของระดับประสิทธิผลของสถานศึกษา สพ.ร.อ.2. ได้ร้อยละ 62 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ฤทธิ์อำรุง (2557) พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการคิดสร้างสรรค์ และได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.782 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์ทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 61

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) ต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาและยกระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกระตุ้นผู้บริหารสถานศึกษาให้นำภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา เพื่อยกระดับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดให้สูงขึ้น

2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านผู้นำของผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออก และสร้างความเป็นผู้นำในการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร กระตุ้นและตั้งศักยภาพ หรือความสามารถของบุคลากรในด้านที่ออกมาใช้ให้รวมทั้งมอบและกระจายอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรอย่างเท่าเทียมกัน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านผู้นำของผู้นำมีผลต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประยุกต์ใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใช้วิธีการเรียนการสอน หรือพัฒนานวัตกรรมใหม่ ขึ้นใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาสถานศึกษาที่ทันสมัย

สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมโลก รวมทั้งปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เหมาะสม และเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษามีผลต่ำกว่าด้านอื่นๆ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น ด้านจินตนาการ ด้านการแก้ปัญหา ด้านการสร้างมนุษย์สัมพันธ์ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว เป็นต้น
- 2) ควรศึกษาปัจจัยอื่นที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
- 3) ควรมีการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติ์กาญจน์ ปฏิพันธ์. (2555). โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น
 คารมณ เพียรภายลุน. (2558). ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ. วารสารวงการครู. พิมพ์ครั้งที่ 5.
 กรุงเทพฯ : พี. เค. อินเตอร์พรีน
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลรัตน์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์
- ทิพวรรณ สำเภาแก้ว. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรีแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นเรศ บุญช่วย. (2553) แผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- เบ็ญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. *หลักสูตรครุศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.
- วินา สุทธิโพธิ์ และจักรกฤษณ์ โปตาพล. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2*. *วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง*, 7(2), 99 – 114.
- สาวิตรี จักปิ่น. (2560). *สำนักงานเขตพื้นที่ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนคณะราษฎร์บำรุงปทุมธานี* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. *คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- สุภาพ ฤทธิบำรุง. (2557). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน* สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 30. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 8(2), 190–198.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต2. (2564). *สารสนเทศทางการศึกษา ประจำปี 2564*. กลุ่มนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา.
- Mott, P.E (1990). *The fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization*. New York: Currency Doubleday